

Täysistunto

Torstai 8.11.2018 klo 16.01—19.58

9. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 43/2018 vp Sari Essayah kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.04 **Sari Essayah kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, niin kuin lupasin, päiväjärjestyksessä tulee vielä sellaisiakin kohtia, joissa mielellään nähtäisiin, että verovähennysoikeutta ei vietäisi pois. Lapsivähennys on ollut sellainen, jonka kristillisdemokraatit saivat edellisellä hallituskaudella aikaan. Sehän liittyi silloin lapsilisien leikkaukseen. Todettiin, että tämä on kohtuutonta pieni- ja keskituloisten perheitten kohdalla, ja silloin sitten saatiin aikaiseksi tällainen porrastettu lapsivähennys.

Itse asiassa täytyy sanoa, että tämän historia on vieläkin kauempana. Elikkä ensimmäisellä eduskuntakaudellani 2003—2007 taisin siinä 2004 tulla eduskuntaryhmän puheenjohtajaksi, ja sitten mietittiin, mikä olisi se tapa, millä verotuksellisesti voitaisiin meillä suomalaisessa yhteiskunnassa olla tukemassa lapsiperheitä. Meille heti tuotiin sitä ajatusta, että Keski-Euroopassa on olemassa niin sanottu perheverotus. Perheverotus sinällään on ajatuksellisesti kohtuullisen hyvä, mutta kun sitä rupeaa miettimään, niin se kyllä aika lailla suosii sentyyppisiä perheitä, joissa toisella henkilöllä on suuret tulot ja toisella henkilöllä ei ole tuloja laisinkaan, ainakin jos se toteutetaan klassisesti elikkä niin, että jaetaan tulot kahden henkilön kesken. Sitten toisaalta kun miettii Suomessakin varsin suurta joukkoa yksinhuoltajaperheitä, niin siinä mielessä en sille ajatukselle syttynyt vaan lähdin sitten etsimään sitä, mikä voisi olla parempi keino, parempi tapa, ja sitten tuli ajatus siitä, että se voisi olla jonkunlainen verotuksen vähennys, joka myöskin sitten voitaisiin yhtä lailla perheen huoltajalukumäärästä riippumattomasti toteuttaa. Silloin sitten valtiovarainministeriöön soitin ja pyysin pientä apua laskelmissa, koska siihen aikaan eduskunnan tietopalvelu ei vielä tarjonnut niin hyviä palveluita eduskuntaryhmille, ja sieltä sitten kaiken budjettikiireen keskellä ystävällinen virkamies minulle laskelman laittoi. Se oli pitkän aikaa sillä kaudella esimerkiksi kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa esillä.

Nyt sitten tässä tilanteessa, kun hallitus meni ja poisti tämän lapsivähennyksen, olemme katsoneet, että tällä hallituskaudella ainut ihmisryhmä, jonka verotus on tosiasiallisesti kiristynyt, on nimenomaan lapsiperheet. Se tuntuu hirveän kummalliselta, ja uskallan jopa ajatella näin positiivisesti, että se ei ole välttämättä ollut edes tarkoituksellista, että nimenomaan on haluttu lapsiperheitä tässä kurittaa, koska muutoin on pyritty siihen, että kenen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

kään verotus ei kiristyisi. Tämä on tietysti yleislinjauksena sellainen, jota kristillisdemokraatit myöskin haluavat kannattaa, mutta tämän kohdan, että juuri nimenomaan lapsiperheisiin nyt sitten tämä lapsivähennyksen poistaminen osuu, me haluaisimme korjata. Siinä mielessä me esitämme tässä, että tätä viime kaudella aikaan saatua lapsivähennystä jatketaisiin.

Täällä pykälässä on sitten kerrottu se, että vähennyksen määrä on 50 euroa jokaisesta huollettavasta alaikäisestä lapsesta ja jos verovelvolliseen ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä eikä hänellä ole puolisoa ulkomailla, vähennys myönnetään kaksinkertaisena niiden lasten osalta, joitten ainoa huoltaja hän on. Vähennyksen määrä laskeaan kuitenkin enintään neljän lapsen perusteella. Silloin voi sanoa, että kun verovelvollisen puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärä ylittää 36 000 euroa, niin vähennyksen määrä pienenee yhdellä prosentilla puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärän 36 000 euroa ylittävältä osalta. Elikkä suomeksi sanottuna tämä tarkoittaa, että tämä edelleenkin kohdistuu pieni- ja keskituloisiin perheisiin. Tällä ei ole tarkoitus erityisesti suosia suurituloisia perheitä vaan nimenomaan pieni- ja keskituloisia.

Täytyy vain toivoa, että tällekin aloitteelle vielä löytyisi ymmärrystä talossa, jotta voitaisiin pitää kiinni siitä hallituksen antamasta lupauksesta, että minkään ihmisryhmän verotus ei tällä hallituskaudella kiristy.

19.08 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Todettakoon tähän alkuun, että kristillisdemokraatit ovat nyt oikealla asialla ehdottaessaan tämän vuosina 2015—2017 käytössä olleen lapsivähennyksen palauttamista pieni- ja keskituloisille lapsiperheille, ja itse asiassa myös perussuomalaisten eduskuntaryhmä on tehnyt tänä syksynä lähes samansisältöisen laki-aloitteen.

Edustaja Essayah kertoi jo tuossa edellä lapsivähennyksestä ja sen historiasta, mutta todettakoon nyt vielä kertauksena, että lapsivähennys tosiaan otettiin käyttöön vuoden 2015 alussa kompensoimaan Stubbin hallituksen tekemiä melko rajujakin lapsilisäleikkauksia. Ja viime syksyltä taas muistamme sen, että Sipilän hallitus ei suostunut jatkamaan lapsivähennyksen voimassaoloaikaa tekemistämme esityksistä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Lapsiperheitä on kuunneltava, vanhempia on tuettava, ja kaikille perheille ja erityisesti lapsille on tarjottava hyvän elämän edellytykset, ja on myös vastattava huoleen suomalaisten syntyvyyden rajusta laskusta.

Valitettavasti lapsiperheköyhyys on täyttä todellisuutta Suomessa. Myös perussuomalaiset haluavat, että lapsiperheiden hyvinvointiin panostetaan jatkossa huomattavasti aiempaa enemmän ja erityisesti pienituloisten lapsiperheiden asemaa parannetaan. Kuten edustaja Essayah tässä edellä totesi, lapsivähennys oli aiemmin normaalisti 50 euroa vuodessa lasta ja huoltajaa kohti tiettyyn tulorajaan asti. Vähennys koski siis pieni- ja keskituloisia vanhempia, mutta suurituloiset eivät tätä lapsivähennystä saaneet, ja mielestämme tällä vuosina 2015—2017 olleella käytännöllä voitaisiin jatkaa myös eteenpäin, vaikka tänä vuonna, vuonna 2018, vähennys ei voimassa ole ollutkaan.

Me perussuomalaiset siis esitämme kristillisdemokraattien tavoin, että lapsivähennys palautetaan ensi vuoden alussa samalle tasolle kuin se oli vielä vuonna 2017. Ja mainittakoon vielä, että lapsivähennys olisi erittäin merkittävä kädenojennus perheille: nelilapsiset perheet voisivat saada sen myötä jopa 400 euroa puhtaana käteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

19.11 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tätä esitystä voi tavallaan pitää lapsiperheköyhyyden torjuntaesityksenä. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudulla elinkustannusten nousu on niin korkea, että palkkojen kehitys ja muiden etuuksien nousukehitys eivät millään tavalla enää vastaa elinkustannusten nousua. Tuolla leipäjonoissa, joissa itse olen mukana hyvin aktiivisesti — eduskuntakauden aikanakin siellä usein olen jakamassa ruokaa ja keskustelemassa näiden ihmisten kanssa — on kasvavassa määrin lapsiperheitä, yksinhuoltajia, joillakin jopa lapset mukana. Toiset tulevat sinne sen tähden, että vaikka heillä on kaksi työtä, niin heillä on niin pienet tulot, että ne eivät riitä asumiseen, vaan osa ruuasta täytyy hakea sieltä. Joten näitä taustoja vasten ehdottomasti tälle esitykselle toivoisi menestystä, ja siksi pidämme siitä kiinni. Haluamme myös osoittaa sen, että kristillisdemokraatit ovat 60 vuotta olleet perhepuolue — ei vain vaalien välillä, vaan me olemme sitä 24/7 ja haluamme sen myös näillä esityksillämme osoittaa.

Kohtuuhintaista asuinrakentamista ei ole näköpiirissä, ei missään kasvukeskuksessa, vaan joka ainoa asunto, joka rakennetaan, oli se sitten MAL-sopimuksen kautta tapahtuvaa asuntorakentamista tai muuta, on entistä asuinrakentamista kalliimpaa, myös vuokra-asunnot, ja tämä on meille ongelma. Tällä hetkellä tämä MAL-yhteistyö tuottaa sen, että suuret kaupungit saavat liikennetarkkaisuhihinsa rahaa, mutta asuntojen hintoja se ei laske, ei vielä 50 vuoteen.

19.13 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tuossa muistui mieleeni, kun kerrattiin Stubbin hallituskauden viime hetkiä elikkä niitä leikkauksia, mitä silloin tehtiin, ja haluan vielä muistuttaa siitä, että nimenomaan tämä lapsivähennyksen aikaansaaminen oli kristillisdemokraattien ehto pysyä siinä hallituksessa, mikä rupesi repeilemään sitten siinä loppuvaiheessa niin, että ovi alkoi käymään tiuhaan tahtiin. Elikkä juuri sen tähden, että haluttiin kompensoida niitä leikkauksia, mitä siinä pakkotilanteessa jouduttiin tekemään, että ne eivät iske ennen kaikkea kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin pieni- ja keskituloisiin lapsiperheisiin, siinä mielessä voi sanoa, että vaikka tämä sillä hetkellä oli ikään kuin siinä suhdanteessa syntynyt aloite, niin tänä päivänä meillä yhtä lailla on lapsiköyhyyttä ja meillä on niitä perheitä, joissa toimeentulo on tiukalla. Ihan niin kuin edustaja Savio tuossa laskei, niin parhaimmillaan tämä voi olla jopa sen 400 euroa, jos perheessä on neljä lasta, niin kyllä täytyy sanoa, että tällä on todellakin iso merkitys siellä perheen arjessa, perheen kukkarossa ja niissä käytettävissä tuloissa, mitä on siellä arjen pyörittämiseen.

Täytyy vain toivoa, että meillä tuleva hallitus olisi sellainen, joka ymmärtäisi sen, että perheitten hyvinvoinnin varassa lepää koko yhteiskunnan hyvinvointi. On hyvin kristillisdemokraattinen ajatus, että me voimme tässä yhteiskunnassa täsmälleen niin hyvin kuin me voimme siellä perheissä ja meidän lähiyhteisössämme. Sen tähden yhteiskunnan tuen tulisi kohdistua perheitten tekemään hoivatyöhön ja kasvatustehtävään ja sitä kautta auttaa perhettä selviämään siinä omassa tärkeässä tehtävässään.

19.15 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Siitä olemme varmasti hyvin yksimielisiä tässä salissa, että tämä maa tarvitsee lapsia ja lapsiystävällistä politiikkaa. Tilanne, jossa syntyvyys on näin vähäistä ja valitettavasti vielä kääntynyt koko ajan vain huonompaan suuntaan, ei voi jatkua kovin pitkään.

Verotuksen lapsivähennystä parempana pidän kuitenkin esimerkiksi sitä, että jatkaisimme järjestelmällisesti työtä varhaiskasvatusmaksujen alentamiseksi. Se tie takaisi myös sen, että saisimme yhä kattavammin suomalaislapset päivähoitoon. Valitettavasti OECD-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

tilastojen mukaan suomalaisperheet eivät loista siinä tilastossa. Päinvastoin meillä on aika paljon lapsia päivähoidon ulkopuolella, ja valitettavasti on vielä niin, että juuri ne perheet, joissa on isoimpia ja pahimpia ongelmia, usein eivät vie lapsiaan päivähoitoon, joten päivähoitomaksujen ja etenkin varhaiskasvatusmaksujen alentaminen toisi etua tässäkin suhteessa.

Jos sitten on lisäresursseja, niin toki lapsilisät kaipaisivat kipeästi myös korjausta.

19.16 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Mielelläni kannatan kaikkia aloitteita, jotka vähentävät lapsiperheköyhyyttä, koska se on todellinen ongelma tällä hetkellä. Minulla on käsissäni Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston köyhyysraportti vuodelta 2018, ja se kyllä kertoo lapsiperheiden tilanteesta aika karua tarinaa. Eli vuoden 2016 tilastojen mukaan lapsiperheköyhyys koskettaa 10,2:ta prosenttia alle 18-vuotiaista eli 110 000:ta lasta ja nuorta. Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien lasten määrä on tätäkin suurempi, eli arviolta 15 prosenttia lapsista elää kotitalouksissa, joita köyhyys tai syrjäytymisvaara koskettaa.

Ja mitä tästä seuraa sille lapselle, niin me kaikki tiedämme sen, että vanhempien toimeentulo-ongelmilla on kielteisiä vaikutuksia lasten tulevaisuuteen. Köyhyys kaventaa lapsen mahdollisuuksia kasvu ympäristössään tavanomaisena pidettyyn elämään ja aiheuttaa ulkopuolisuutta. Mannerheimin Lastensuojeluliitossa on tutkittu, että köyhien perheiden lapsia jopa kiusataan koulussa enemmän. Tämä on tietysti tämmöinen arvo- ja asennekeskustelu, mitä meidän pitäisi käydä muutenkin, että miksi näin on, mutta se vain on tosiasia, että näillä asioilla on vaikutusta. Se vaikuttaa kielteisesti lasten hyvinvointiin ja kehitykseen.

Mutta en ole minäkään varma, onko tämä se paras tapa vaikuttaa lapsiperheköyhyyteen, mutta minusta on erittäin arvokasta, että me käymme tätä keskustelua täällä.

19.17 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Järvinen nosti myöskin ihan tärkeän asian esille elikkä varhaiskasvatusmaksujen laskemisen, mutta en näe näitä toisiaan poissulkevinä. Itse asiassa hallitushan silloin, kun esitteli tämän leikkauksen, samassa budjetissaan toi esille varhaiskasvatusmaksujen laskun ja perusteli sitä juuri sillä, että nythän tässä käy niin, että kun varhaiskasvatusmaksuja lasketaan, niin lapsivähennys voidaan sitten poistaa. Mutta täytyy huomioda, että tämä ei nyt mene yksi yhteen samoihin perheisiin, elikkä ei kaikilla heillä ole lapsia päivähoidossa, joilla olisi mahdollisuus saada tämä lapsivähennys. Sen tähden me katsomme, että nämä molemmat ovat tärkeitä asioita sinänsä edistää, mutta ei pidä ajatella, että ne olisivat toinen toisiaan poissulkevia. Siinä mielessä kyllä kannatamme edelleenkin, että meidän pitää sekä varhaiskasvatusmaksujen laskua edistää että myöskin lapsivähennys palauttaa.

Varhaiskasvatusmaksujen laskulla on tietenkin sitten vielä työn vastaanottamiseen liittyvä oma merkityksensä tämän niin sanotun kannustinkynnyksen madaltamisessa, ja tämä on myös hyvä pitää mielessä. Elikkä kun varhaiskasvatusmaksut ovat korkeita, niin sehän on ihan tilastollisesti näytetty, että silloin kyllä sen työn, etenkin pienipalkkaisemman työn, vastaanottamisen kynnyksessä nousee, koska ei ole mitään järkeä, että perheessä toisen tuloaajan tulot suurin piirtein menevät niihin päivähoitomaksuihin. On kyllä hyvä, että tähän on suomalaisessa yhteiskunnassa herätty.

Kristillisdemokraattien kannustavan perusturvan malli on ottanut myös tämän asian yhdeksi huomioitavaksi, elikkä sillä on ihan selkeä kannustinvaikutus, tai se on kannustines-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

te, jos on näin, että päivähoitomaksut karkaavat korkealle, ja sen takia niittenkin alentamista pitää jatkaa.

19.19 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä lyhyesti edustaja Essayahin puheenvuorosta.

Edustaja Järvinen tosiaan totesi, että parempi keino olisi alentaa varhaiskasvatusmaksuja. Se on myös hyvä keino, sitä on tällä hallituskaudella useaan otteeseen tehty. Nyt varsinkin pienituloisilla lapsiperheillä nämä varhaiskasvatusmaksut ovat jo hyvin alhaalla. Kaikkein pienituloisimmiltahan niitä ei peritä ollenkaan.

Lisäksi täytyy muistaa, että jos tätä varhaiskasvatusmaksujen alentamista, jota on jo tehty, edelleen tehtäisiin, niin se tosiaan vaikuttaisi vain niihin perheisiin, joilla on alle kouluikäisiä lapsia. Sitä vastoin lapsivähennyksen käyttöönotto helpottaisi myös niiden perheiden asemaa, joissa on kouluikäisiä lapsia. He saisivat ainakin kaikista lapsista lapsivähennyksen, joten kyllä minä katson, että nämä molemmat eri tavat helpottaa lapsiperheiden asemaa ehdottomasti puoltavat paikkaansa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.